

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER

İKLİM DEğİŞİKLİğİ ÇERÇEVE SÖZLEŞMESİ

(BMİDÇ)

20. TARAFLAR KONFERANSI

(COP-20)

LİMA-PERU

(1-5 ARALIK 2014)

Dr. Emel YALÇIN

Entegre İdare ve Kontrol Sistemi Daire Başkanlığı

Şubat, 2015

Tarım Reformu Genel Müdürlüğü Katılımcıları;

- **1-5 Aralık 2014**

Mehmet ŞAHİN (Gen. Md. Yrd. V.)

Dr. Emel YALÇIN (Mühendis)

- **8-12 Aralık 2014**

Dr. Hakan ERDEN (Daire Başkanı)

Prof. Dr. Yusuf SERENGİL (Danışman)

GİRİŞ

**GTHB Tarım Reformu Olarak İki Temel Görevimiz
Bulunmaktadır;**

- 1. Ulusal Sera Gazı Envanterinde AFOLU (Tarım,
Orman ve Diğer Arazi Kullanımları) sektörünün
raporlanmasını Orman Genel Müdürlüğü ile koordineli
olarak yürütmek.**
- 2. İklim Değişikliğinde Hem Etkilenen Hem de Azaltım
Potansiyeli Olan AFOLU Sektöründe BMİDÇS Sürecinde
Yapılacak Olan Müzakerelere Katılmak.**

**TRGM Olarak İklim Değişikliği Kapsamında
Çalışmalarımızı Hem Müzakereler Hem de Ulusal
Seragazı Envanter Yönünden Sürdürmekteyiz.**

OTURUMLAR

- COP 20** : BMİDÇS 20. Taraflar Konferansı
- CMP 10** : Kyoto Protokolü 10. Taraflar Toplantısı
- ADP 2.7** : Durban Güçlendirilmiş Eylem Platformu Geçici
Çalışma Grubu 2.7 Oturumu
- SBI 41** : Uygulama Yardımcı Organı 41. Oturumu
- SBSTA 41**: Bilimsel ve Teknolojik Danışma Yardımcı
Organı 41. Oturumu

ÜST DÜZEY OTURUMLAR

İKİLİ GÖRÜŞMELER

195 Ülkeden 11 bin delegenin katılımı

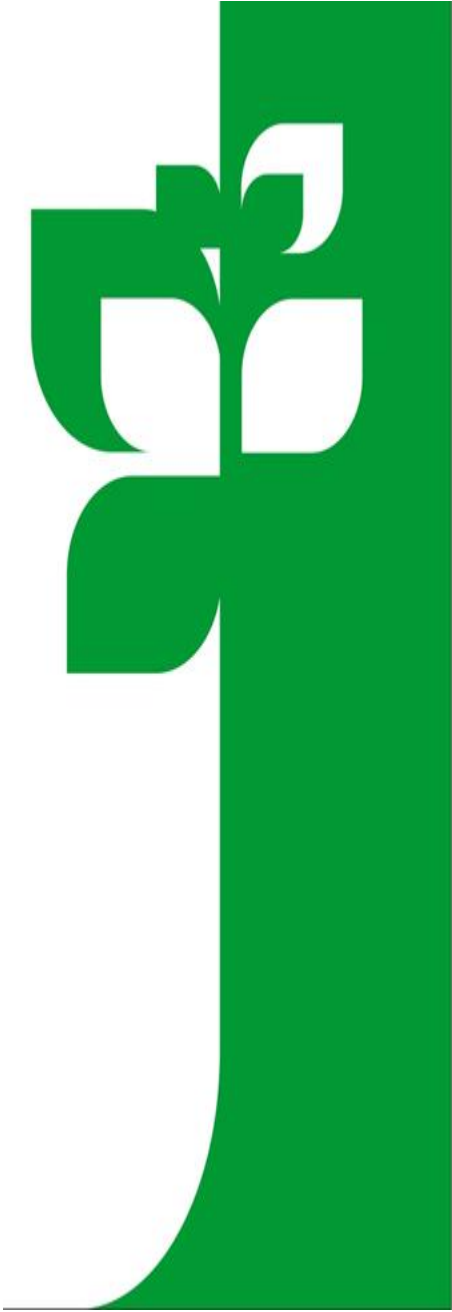

Toplantı salonları, koridor...

COP-20 TÜRKİYE DELEGASYONU KATILIMCILARI

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (Koordinatör)
Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
Dışişleri Bakanlığı
Ekonomi Bakanlığı
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
Kalkınma Bakanlığı
Orman ve Su İşleri Bakanlığı
Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı
Hazine Müsteşarlığı
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB)
Türk Sanayici ve İşadamları Derneği (TÜSİAD)
Sivil Toplum Kuruluşları ve Medya mensupları

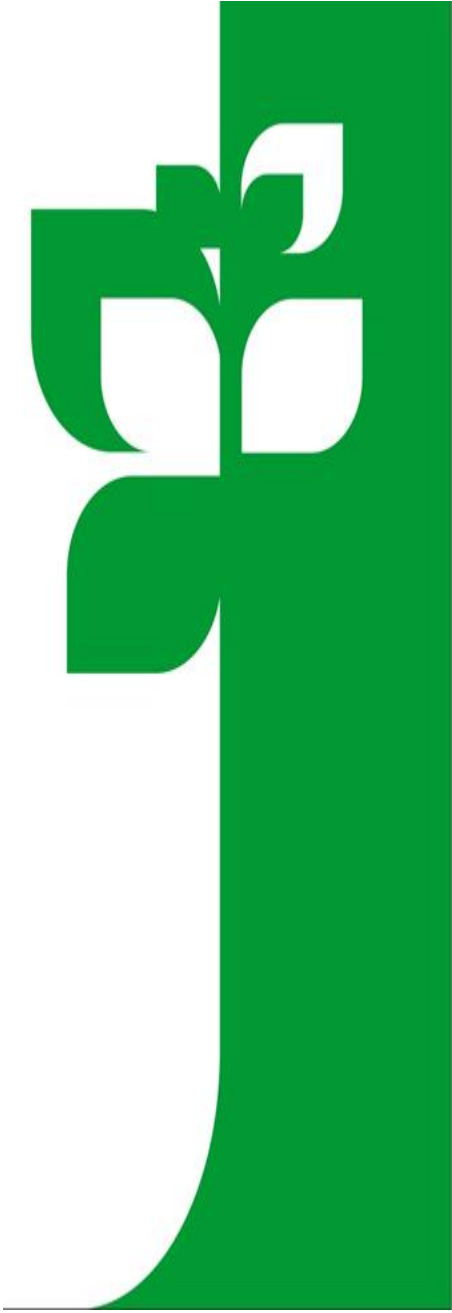

BMİDÇS (UNFCCC) Hakkında...

İklim değişikliği tüm dünyayı tehdit eden önemli bir çevre sorunudur. Çalışmalar hem uyum, hem de azaltım amaçlı olarak devam etmektedir.

- Azaltım sera gazı salımını azaltmayı hedefleyen uygulamaları,
- Uyum ise iklim değişikliğinin insanlar ve çevresine etkilerini en aza indirmeyi amaçlayan faaliyetleri kapsamaktadır.

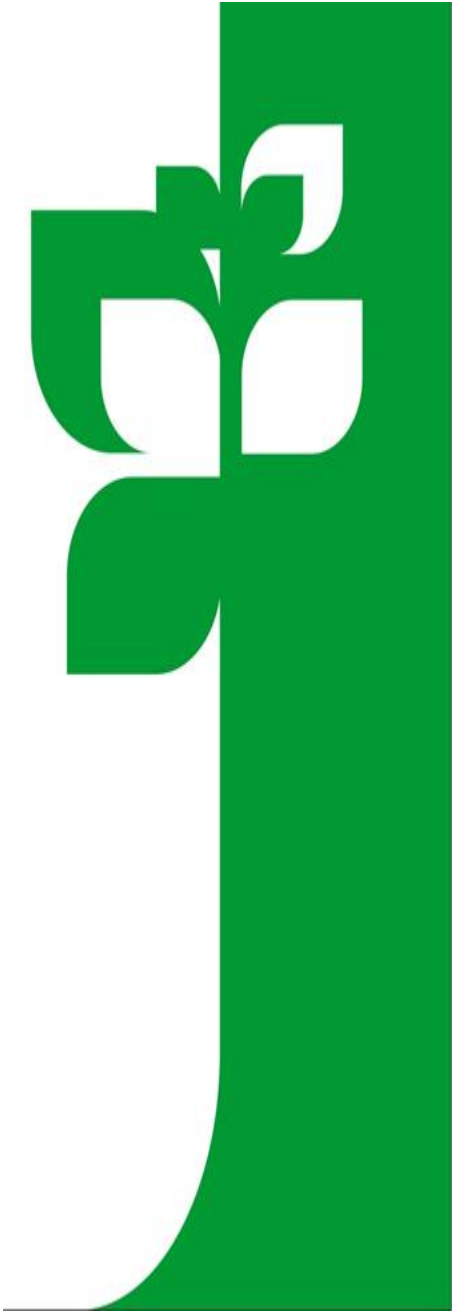

BMİDÇS (UNFCCC) hakkında...

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Sözleşmesi'nin ana ilkeleri:

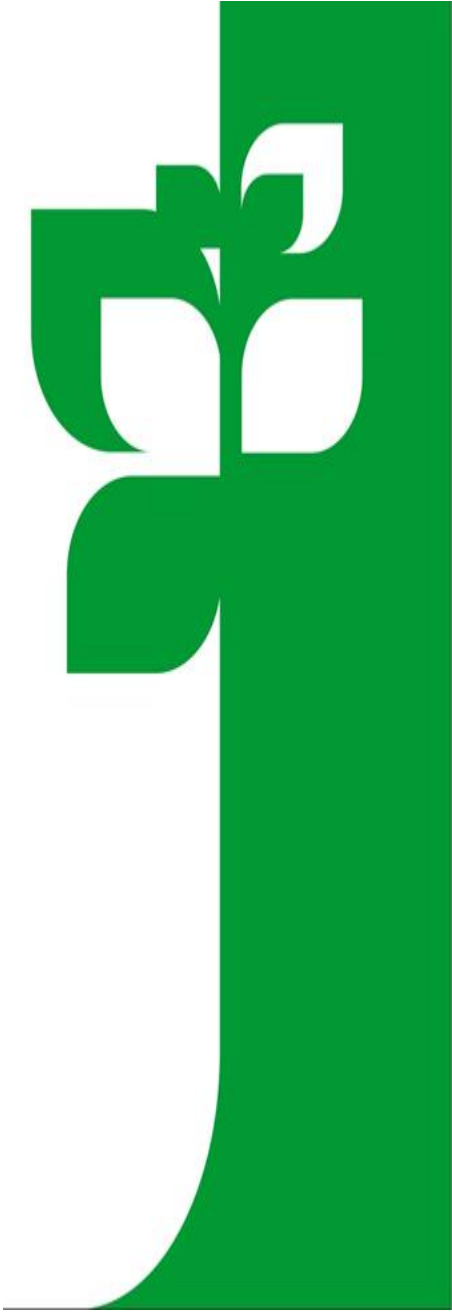
- Eşitlik
- Ortak fakat farklılaştırılmış sorumluluklar
- İhtiyatlılık
- Sürdürülebilir kalkınmayı destekleme hakkı ve yükümlülüğüdür.

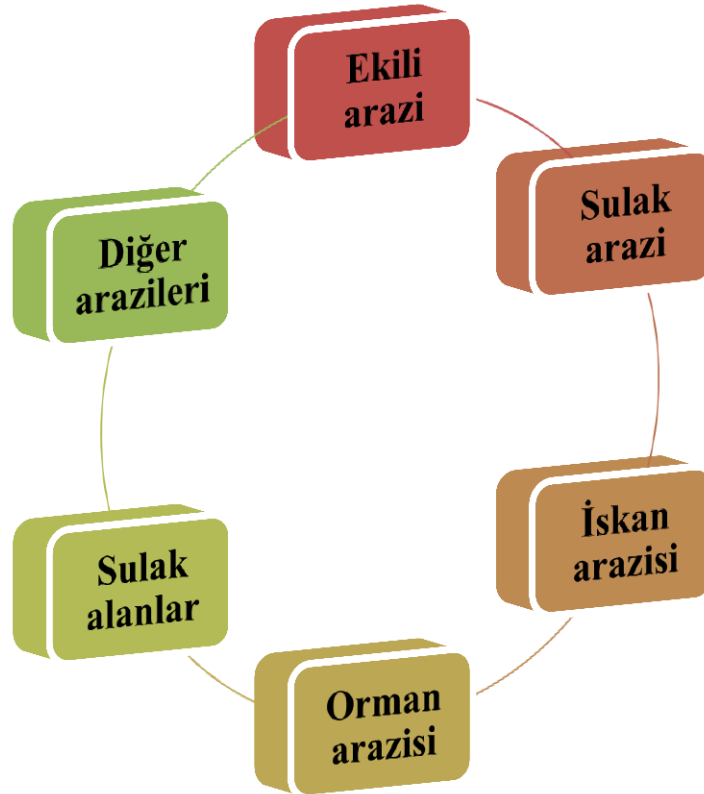
İKLİM DEğİŞİKLİğİ -LULUCF

Arazi Kullanımı, Arazi Kullanım Değişikliği ve Ormancılık (LULUCF: Land Use, Land Use-Change and Forestry) kavramı, arazi kullanımı ve arazi kullanımında zaman içerisinde insan müdahalesiyle yapılan deđiŐikliklerin, sera gazı salımları ve azaltımları üzerindeki etkisini belirlemeyi hedefleyen bir bütündür.

İKLİM DEğİŞİKLİğİ -LULUCF

IPCC kılavuzda 6 temel arazi kullanım kategorisi belirlenmiŐ; buna ilişkin Arazi Kullanım deđiŐikliklerinden kaynaklanan sera gazı emisyon hesapları son 5 yıldır Bakanlığımız tarafından hesaplanmaktadır.

LULUCF-GÖREVLER

Mevcut arazi kullanım durumunun tespiti ve coğrafi bilgi sistemlerine entegre edilmesi,

Net karbon dioksit emisyonunun hesaplanması için yutakların ve yutaklarca emilen emisyonların belirlenmesi,

Arazi kullanım değişikliği ile sera gazı emisyonu azaltımı için, ekonomik ve sosyal şartlar da dikkate alınarak, gerekli yasal düzenleme, teşvik mekanizmalarının oluşturulması vs., önerilerin geliştirilmesi,

Tarım ve hayvancılık etkinliklerinden kaynaklanan sera gazı emisyonlarının azaltımına yönelik çalışmaların yapılması yer almaktadır.

LULUCF-YAPILAN ÇALIŞMALAR

- İklim tiplerinin ve iklim haritasının çıkartılması;
- IPCC Kılavuzuna göre Toprak Haritasının Çıkartılması
- Arazi Kullanım Verilerinin Hazırlanması
- Aktivite verisi ve sera gazı emisyon-yutak değerlerinin hesaplanması hesaplanan sera gazı emisyon ve tutma değerlerinin ve aktivite verilerinin CRF tablolarına işletilmesi
- Tabloların TUIK'e iletilmesi

Arazi kullanım şekli ve aktiviteleri verisiyle küçük ölçekte arazi kullanım değişikliklerinin karbon tutumuna etkileri hesaplanabilmektedir.

ULUSLARARASI İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ MÜZAKERELERİ

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ ÇERÇEVE SÖZLEŞMESİ

- **1992:** Sözleşmenin kabulü
- **1994:** Sözleşmenin yürürlüğe girmesi
- **Sözleşme Ekleri:**
  - **Ek-I** : Gelişmiş ülkeler
  - **Ek-II** : Ek-I altında yer alan en gelişmiş ülkeler
  - **Ek-I dışı** : Gelişmekte olan ülkeler

KYOTO PROTOKOLÜ

- **1997:** Protokolün Kabulü
- **2005:** Protokolün yürürlüğe girmesi
- **Yükümlülük Dönemleri**
  - Birinci Yükümlülük Dönemi (2008-2012)
  - İkinci Yükümlülük Dönemi (2012-2020)
- **2020:** Protokolün sona ermesi

KP II. Yükümlülük Dönemine katılmayacaklarını resmen bildiren ülkeler:
Kanada,
Japonya,
Yeni Zelanda,
Rusya Federasyonu

KP II. Yükümlülük Döneminde yer alacağını resmen bildiren ülkeler:
AB-27,
Avustralya,
Belarus,
Hırvatistan,
İzlanda,
Kazakistan,
Liechtenstein,
Monako,
İsviçre,
Norveç,
Ukrayna

KP I. Yük. Dön. (2008–2012)
AWG-KP ve AWG-LCA görevlerinin sonu
Durban Platformu Geçici Çalışma Grubu (ADP) yeni anlaşma hazırlıkları için görevlendirildi.

KP II. Yük. Dön. (2013–2020)
Taraflar 1 Mart 2013 tarihinden itibaren yeni anlaşmaya ilişkin önerilerini paylaşacak.

- 1992 → BMİDÇS'nin kabulü
- 1994 → BMİDÇS'nin yürürlüğe girmesi
- 1995 → I. Taraflar Konferansı (COP 1)/ Berlin
- 1997 → Kyoto Protokolü'nün kabulü
- 2001 → COP 7 Marakeş Mutakabakatı'nın kabulü
- 2005 → Kyoto Protokolü'nün yürürlüğe girmesi
- 2007 → COP 13 Bali Eylem Planı
- 2009 → COP 15 Kopenhag Mutabakatı
- 2010 → COP 16 Cancun Kararları
- 2011 → COP 17 Durban Çıktıları
- 2012 → COP 18 Doha Kararları
- 2013 → COP 19 Varşova Çıktıları
- 2015 → Yeni anlaşmanın hazırlanması çalışmalarının tamamlanması
- 2020

Post-Kyoto: Yeni Anlaşma

BMİDÇS TÜRKİYE KARARLARI

COP 7, Marakeş (2001): Taraflar özel koşullarımızı tanımaya davet edildi.

COP 16, Cancun (2010): Özel koşullarımız tanındı.

COP 17, Durban (2011): Özel koşullarımız teyit edildi; ülkemize sağlanacak desteğin modalitelerinin belirlenmesine ilişkin müzakerelerin sürdürülmesi kararlaştırıldı.

COP 18, Doha (2012) : Ülkemize sağlanacak desteğe ilişkin kuralların belirlenmesine için yol haritası oluşturulması kararlaştırıldı.

Mayıs 2013 : Sekretarya teknik kağıdı hazırladı.

COP 19, Varşova : SBI müzakerelerinde Tarafımızdan «teknik kağıdın kabul edilir olmadığı» bildirildi.

Şubat-Mart 2014 : Sekretaryaya teknik kağıdın geliştirilmesini teminen bir Kağıt (Non-Paper) tevdi edildi. SBI Başkanı, Sekretarya ve ilgili taraflarla temaslarda bulunuldu.

Haziran 2014 : Türkiye için taslak karar metni ortaya kondu.

COP20: Türkiye için yeni bir COP kararı alınmıştır.

SBSTA Toplantıları

- 1- IPCC'nin gözden geçirilip yeniden değerlendirilmesi
- 2- COP19'da alınan kararların COP20'de pekiştirilip
2015 Paris'e taşınması
- 3- Bonn Oturumları Draft Text, SBI ve SBSTA konuları netleştirilmeli
- 4- Bazı teknik tanımlamalar netleştirilmeli (Cropland, grassland...)
- 5- Alternatif yaklaşımlar geliştirilmeli (LULUCF'te)
- 6- Karbon korunmasıyla ilgili ulusal seviyede politikalar üretilmeli
- 7-Temiz Kalkınma Mekanizması Geliştirilmeli

Uyum Konulu Toplantılar

Genel olarak Varşova Uluslararası Kayıp ve Zarar Mekanizması hakkında;

- 1- Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülkelerin Finansal İşlevliği,
- 2- Katılımcı ülkelerin kayıp ve zarar planlarını oluşturup bunu desteklemeleri,
- 3- Kayıp ve Zarar mekanizmasının gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerce planlanması (ortak bir karar),
- 4- Risk yönetimi ile ilgili daha fazla öneri ve destek ihtiyacı var,
- 5- Çalışma alanlarının ayrı ayrı değil de bir bütün olarak değerlendirilmesi,
- 6- 2020 için yönetici ve uzman niteliğindeki delegelerin workplanı oluşturması.

Yan Etkinlikler

- 1- İklim Değişikliği ve Kahve Üretimi,
- 2- Organik Çiftliklerin İklim Değişikliğinden Etkilenmesi
- 3- İklim Değişikliği ve Gıda Güvenliği
- 4- İklim Değişikliği ve Finans

Yan etkinlik...

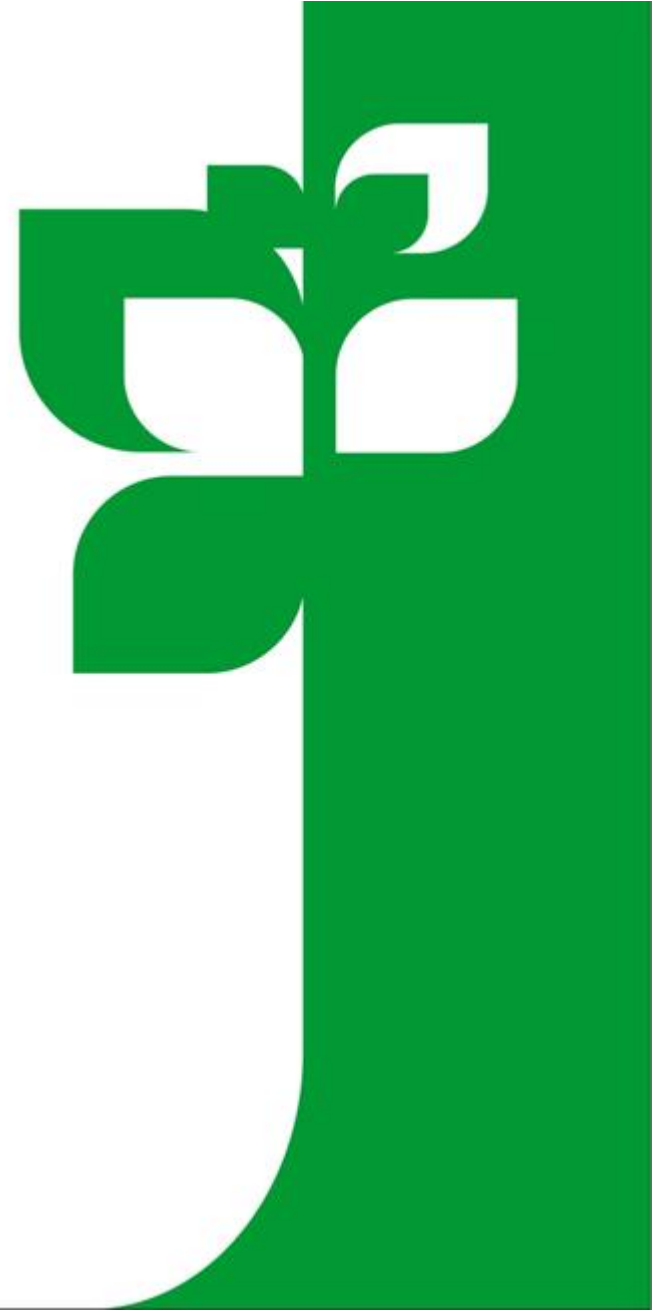

TÜRKİYE KARARI

COP20 Konferansında Türkiye' nin yıllardır çaba gösterdiği metni kabul edilmiştir.

Bu karar ile sözleşmeye taraf ülkeler ve uluslararası fon kaynakları Türkiye'nin iklim değişikliği ile mücadele çabalarına destek vermeye çağrılmaktadır.

Türkiye iklim değişikliği ile mücadele fonlarından şimdiye kadar 301 milyon dolar kullanarak dünyada 7. sıradadır.

Müzakerelerimiz Esnasında Üzerinde Durmamız Gereken Konular

1- Azaltım konusunda Kyoto benzeri bir mekanizma değil de ülkeler kendi durumlarına göre belirleyecekleri azaltım ve finansal destek oranlarını baz alan bir mekanizma belirlenmelidir.

2- INDC(Intended Nationally Determined Contributions)'lerle ilgili yapılan veri beklenmektedir. LULUCF'le ilgili detaylı ve gerçekçi bir çalışma yapılmalıdır.

3- Ulusal genel bir salım değerine göre azaltım öngörmek yerine kişi başı salım değeri kavramını vurgulamak ülkemiz açısından daha avantajlı bir durum ortaya koyacaktır.

- Bu yıldan itibaren LULUCF hesaplamaları Tarım ile birleştirilmiş ve önemi artmıştır.
- Dünyadaki seragazı salımlarının %24'lük bir bölümü bu sektörlerden kaynaklanmaktadır.
- Çin Seragazı salımının %29'u
- ABD Seragazı salımının %15'i

SONUÇ

- 2015'te Paris'te yapılacak olan 21. Taraflar Konferansında yeni anlaşmanın kabul edilmesi beklenmektedir.
- Yeni anlaşmanın adı ne olursa olsun tüm taraf ülkeler için yasal bağlayıcılığı olacaktır.
- Tüm taraf ülkeleri kapsayacak bu anlaşmada azaltım, uyum, finans, teknoloji geliştirme ve transferleri, kapasite geliştirme konuları yer alacak.
- Anlaşmanın taslağı Mayıs 2015'ten önce hazırlanmış olacak. Taraf ülkeler bu tarihe kadar görüşlerini bildirmek zorundalar.

SONUÇ

Bununla birlikte;

1- Türkiye 2020'ye kadar finansal yönden rahat edecek.

2- 2020 sonrası için hazırlanan anlaşma kapsamında bu karar elimizi güçlendirecek.

3- Halen GEF kapsamında almakta olduğumuz destek devam edecek.

4- Tarım ve diğer sektörlerde iklim değişikliği ile mücadele ve düşük karbonlu ekonomiye geçiş sürecinde ekstra zaman kazandırmıştır.

Karar X/CP.20

Taraflar Konferansı Tarafından Özel Şartları Kabul Edilen Ek-1'e Dahil Taraflar

Taraflar Konferansı,

Türkiye'nin Sözleşme'nin Ek-1'inde yer alan diğer Taraflardan farklı bir durumda olduğunu onaylayan 26/CP.7, 1/CP.16, 2/CP.17 VE 1/CP.18 kararlarını *tekrar teyit ederek,*

Taraflar Konferansı tarafından özel şartları kabul edilen Ek-1'e dâhil Taraflara Sözleşme'yi uygulamalarına yardımcı olmak için finansal, teknolojik ve kapasite geliştirme desteğinin önemini *de tekrar teyit ederek,*

1. Taraflar Konferansı tarafından özel şartları kabul edilen Ek-1'e dâhil Taraflar için azaltım, uyum, teknoloji, kapasite geliştirme ve finansa erişimi geliştirmek için Sözleşme kapsamında kurulan ilgili organlardan ve diğer ilgili organlar ve kurumlardan sağlanan desteklerden en azından 2020'ye kadar yararlanması imkânlarını *onaylar;*

2. Taraflar Konferansı tarafından özel şartları kabul edilen Ek-1'e dâhil Tarafların bu imkânları tam olarak kullanmasını *teşvik eder;*

3. Sözleşme'nin Ek-2'sinde yer alan Taraflar; çok taraflı ajanslar, kendi koşulları içinde Küresel Çevre Fonu (*GEF-Global Environmental Facility*), ilgili hükümetler arası organizasyonlar, uluslararası finans kuruluşları, diğer ortaklıklar ve girişimler, iki taraflı ajanslar ve özel sektör veya buna benzer başka düzenlemeler yoluyla uygun görüldüğü şekilde Taraflar Konferansı tarafından özel şartları kabul edilen Ek-1'e dâhil Taraflara 1/CP.16 kararı uyarınca iklim değişikliği azaltım ve uyum konularında kendi ulusal stratejilerini, eylemlerini ve planlarını uygulamalarını desteklemek ve kendi düşük-emisyon gelişme stratejilerini veya planlarını geliştirmeleri için finansal, teknolojik, teknik ve kapasite geliştirme desteği sağlanması için *ısrarla teşvik eder.*

SONUÇ

İklim değişikliği süreci birçok fırsatı da beraberinde getirmekte;

Tarım bakanlığı olarak bu süreçte yerimizi güçlendirmeliyiz. İklim değişikliğinde azaltım ve uyum konularında Ar-Ge faaliyetlerini ülke içinde geliştirip 5-10 yıl içinde geliştirdiğimiz teknolojileri geliştirmekte olan veya az gelişmiş ülkelere ihraç edebiliriz.

Örneğin Çin hayvansal atıkların biyogaza dönüştürüldüğü biyogaz santrallerine büyük yatırım yapmış ve şu an en büyük üretici ve ihracatçı konumundadır.

Yeni anlaşma ile geliştirmekte olan ve az gelişmiş ülkeler de azaltım ve uyum potasına girecektir. Dolayısıyla İklim değişikliği ile mücadelede önümüzdeki 10 yıl içinde önemli bir dış Pazar oluşacaktır. Su ve enerji tasarrufu sağlayan ve gelişmiş tarım tekniklerini ön plana çıkaran tarımsal Ar-Ge çalışmaları teşvik edilmelidir.

Teşekkürler..